

A csillár*

A balatoni villában emberemlékezet óta antikizáló csillár lógott a nappaliban, az a típus, amely a holland aranykor festészetéből merítve standardizálódott az egész világon, amíg a bátyám a kilencvenes éven közepén ki nem dobta, és a helyére a modern idők szellemében három kis reflektorszerű lámpát csavarozott fel a plafonra. Úgy húsz-huszonöt éven át eltúrtem ezt a diszkók világát idéző fura világítást, és csak akkor ragadtam magamhoz a kezdeményezést, amikor egyik barátom elhívott egy kiürítendő lakáshoz azzal, hogy elvihetek bármit, ami tetszik.

– Vihetem a csillárt is? – kérdeztem.

– Bármit.

Nem mintha különösebben tetszett volna, a lámpatestből kinyúló hat lapos üvegtányér leginkább egy úrhajó hordozórakétájának a fúvókorongjaira hasonlított, de még mindig jobb volt, mint azok az átkozott pengefényű reflektorok. Felszereltem, és elégedetten konstatáltam, hogy végre egységes meleg fény költözött a balatoni szobába.

Két-három hétig.

42

Újra lejöve a családdal a füstködös fővárosból, mint mindig, első dolgom volt felkattintani a villanykapcsolót. Azt hittem, áramkimaradás van, mert nem történt semmi. Felnéztem: az új csillár a helyén volt. Lassacskán derengeni is kezdett belőle a fény. Egyre erősebben. Végül kivilágosodott a szoba, de a fény krómhideg maradt.

Újra felnéztem, meresztettem a szemem. Jól sejtettem. Bátyám kicserélte az égőket. És még neki állt feljebb.

– Vaskalapos vagy, semmi újnak nem tudsz örülni. Ezek vadiúj, energiatakarékos körték, semmi kedvem tízszer akkora villanyszámlát fizetni a te retró villanykörtéid miatt.

Ezt azért vágta a fejemhez, mert a villa közös örökség volt, közösen fizettük a közműszámlákat, fele-fele arányban. Szerényen megjegyeztem, hogy nekem semmi kifogásom nem volt, amikor ő meg energiazabáló klímát szereltetett fel.

– A klíma legalább hűt. Ha hideg van, akkor meg fűt. De a te retró villanykörtéid a legnagyobb melegben is fűtenek, tök fölöslegesen. Pont ezért tiltották be őket. Egyáltalán honnan szereztél hagyományos villanykörtét? Be vannak tiltva!

Nem kötöttem az orrára. De azért én is felemeltem a hangom.

– Hát ennél nagyobb biznisz nincs a világon! Kötelezően lecseréltetni valamit jóval drágábbra! Rosszabb, de elhitetik veled, hogy jobb! És nehogy legyen választási lehetőség, a régit gyártani tilos.

---

* A szerző *Bolhapiac* című sorozatából, melyből a *Mozgó Világ* többször közölt részleteket. – A szerk.

– Te most a villanykörtékről beszélsz?

– Arról. Meg az elektromos autókról. Meg a konvektorokról és a gázkazánokról. A multik lassan évente előállnak valami új tuti ötlettel.

– Jössz megint az összeesküvés-elméleteiddel! Fogd már fel, hogy a hagyományos izzóval az volt a baj, hogy mellékesen meleget termelt! Nem is keveset! Megfogsz egy izzót, tűzforró! Hozzájárul a globális felmelegedéshez!

– De ha lecseréled, azzal szó szerint szürkébb lesz körülötted a világ. Szürkébb és hidegebb. Például itt ez a festmény a falon. Mintha a festő garasoskodott volna a festékekkel.

– Ugyan már, az energiatakarékos izzókkal megtakarítasz annyit, hogy szupertelefont meg szupertévét vehetsz! Azoknak a színe számít, nem a fal színe meg annak az izének a színe a falon.

– Nekem az a bajom az ilyen kötelező takarékoskodásokkal, hogy tőlem elveszik ezt a kis pazarlást, miközben mások pocsékolhatják az energiát a klímáikkal meg a városi terepjáróikkal. Micsoda liberalizmus az, tiltani dolgokat?

– És micsoda dolog az, leszarni a közös érdeket?

Ettől kezdve kerültük egymást. Kivéve a vízen. Ott valahogy rendszeresen egymás mellé sodródtunk.

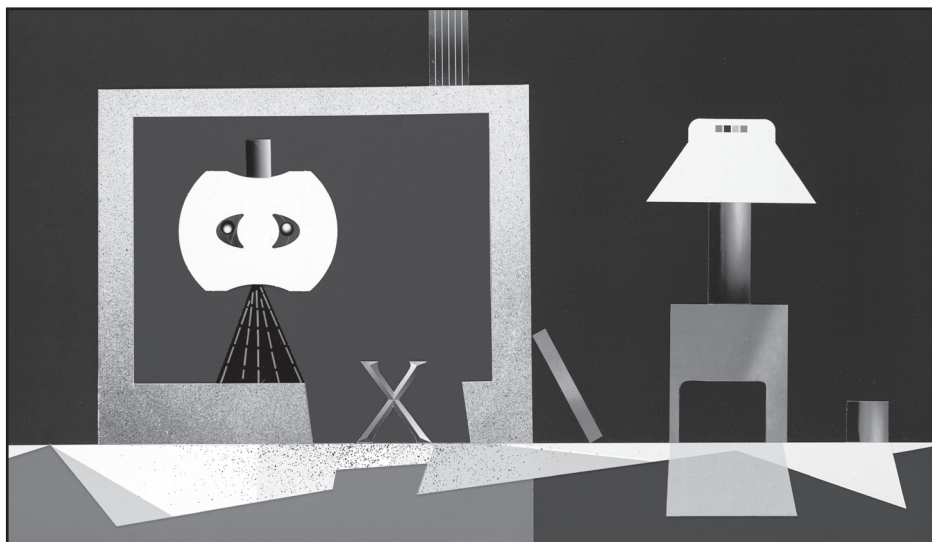
– Miattad hálnak ki a jegesmedvék! – kiabált át bátyám a szörfjérőn.

– Tömd csak még jobban a multik zsebét! – kiáltottam vissza a kajakomból. El tudom képzelni, miket gondolhattak rólunk a közelben fürdőzők.

Lassan egy hidegháború bontakozott ki köztük a hideg fényű izzók kontra meleg fényű izzók frontvonalán. Aztán bátyám egyszer csak előállt a megoldással.

– Adjuk el a villát!

Történetesen eladtuk is, meg nem is. Mindenesetre a csillár már lekerült a plafonról, tulajdonképpen a plafonnal együtt. És kezdetét vette a felújítás.

Batykó Róbert: Living Toys